

1. Temat: Legendy mojej miejscowości¹

Cele kształcenia — wymagania ogólne

Uczeń potrafi:

- Odpowiadać na proste pytania postawione na podstawie tekstu źródłowego i ilustracji,
- Pozyskać informacje z różnych źródeł, selekcjonować je i porządkować,
- Stworzyć krótką wypowiedź o wydarzeniu historycznym, posługując się pojęciami poznanymi na lekcji,
- Współpracować z innymi, planować, dzielić się zadaniami i wywiązywać się z nich.

Cele kształcenia — wymagania szczegółowe

Uczeń potrafi:

- Analizować utwory literackie pod kątem historycznym,
- Wskazać na mapie miasto i region, w którym mieszka,
- Przeczytać ze zrozumieniem tekst wybranej legendy związanej ze stolicą regionu,
- Wskazać w legendzie miejscowość, osoby oraz wydarzenia prawdziwe, prawdopodobne i nierzeczywiste,
- Wyjaśnić znaczenie pojęć: legenda, herb, godło.

Metody

- Opowiadanie,
- Pogadanka,
- Praca z opisem,
- Praca z tekstem źródłowym,
- Praca w grupach.

Środki dydaktyczne

- *Legenda o Warszawskiej Syrence* na podstawie A. Oppman, *Legendy warszawskie*, Warszawa 1925,
- Syrenka herbowa magistratu warszawskiego wg dzieła: S. Stawnicki, *Łódka Kościoła Chrystusowego po burzliwym świecie pływająca morzu*, Kraków 1662, APW, Varia,
- Pieczęć miasta Starej Warszawy, 5 II 1727 r., AGAD, Zbiór dokumentów pergaminowych,
- Pieczęć wyciskana przez papier, druga połowa XVIII w., AGAD, Zbiór dokumentów papierowych,
- Syrenka z publikacji pt. *Przewodnik po Warszawie i jej okolicach na rok 1873/74 z mapą miasta, mappami Kolei Żelaznych i drzeworytami ułożony i wydany przez Feliksa Fryze i Ignacego Chodorowicza*, Biblioteka Archiwum Państwowego m.st. Warszawy,

¹ Lekcja przeznaczona jest dla szkoły podstawowej.

- Karta żywnościowa, APW, Akta miasta Warszawy inne, I. Karty żywnościowe 1914–1921,
- „Dziennik Zarządu m.st. Warszawy”, 1926, APW,
- Pomnik Syreny znad Wisły dłuta Ludwika Kraskowskiej-Nitschowej, 1939, APW, Zbiór fotografii,
- Pocztówka, APW, Zbiór Korotyńskich.

Przebieg lekcji

1. Wprowadzenie

- Nauczyciel podaje uczniom temat lekcji, a następnie przekazuje informacje o najważniejszych wydarzeniach historycznych dotyczących regionu Mazowsza.

2. Rozwinięcie

- Przypomnienie wiadomości o położeniu geograficznym i nazwie stolicy regionu — Warszawie.
- Wprowadzenie pojęcia legenda w nawiązaniu do legend o warszawskiej Syrence.
- Podział na dwie grupy:
 - Grupa I otrzymuje materiał w postaci tekstu *Legendy o Warszawskiej Syrence* oraz następujące pytania/polecenia do niego:
 1. Jak nazywa się rzeka i miejscowość, do której dotarła Syrenka?
 2. Kim była Syrenka?
 3. Opisz jej wygląd.
 4. Dlaczego warszawska Syrenka jest uzbrojona? Wymień elementy jej zbroi.
 5. Na pamiątkę, jakiego wydarzenia Syrenka stała się godłem Warszawy? Gdzie widnieje jej godło?
 - Grupa II otrzymuje materiał w postaci ilustracji przedstawiających warszawską Syrenkę oraz następujące pytania/polecenia do nich:
 1. Wymień instytucje, na których pieczęciach widnieje wizerunek Syrenki.
 2. Do jakich innych celów używano herbu Syrenki?
 3. Jak zmieniał się wygląd warszawskiej Syrenki na przestrzeni wieków?
 4. Określ stulecie, do którego należą wymienione na ilustracjach daty.
 5. Gdzie obecnie w Warszawie znajduje się herb z Syrenką?
 6. Opisz krótko wygląd współczesnej Syrenki.
- Poszczególne grupy przedstawiają rezultaty swojej pracy. W trakcie prezentacji wyników pracy grupy I uczniowie zapisują w zeszytach definicję legendy oraz robią krótką notatkę o jej treści.

3. Podsumowanie

- W ramach podsumowania nauczyciel czyta inną, wybraną legendę o warszawskiej Syrence.

Praca domowa

Narysuj herb z Syrenką.